

**Wymagania edukacyjne i sposoby sprawdzania wiedzy i umiejętności
oraz warunki i tryb oceniania dla klas IV- VIII z języka polskiego
w Szkole Podstawowej w Waldowie Szlacheckim
w roku szkol. 2023/2024**

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

I. Kształcenie literackie i kulturowe

1. Wyrabianie i rozwijanie zdolności rozumienia utworów literackich oraz innych tekstów kultury.
2. Znajomość wybranych utworów z literatury polskiej i światowej oraz umiejętność mówienia o nich z wykorzystaniem potrzebnej terminologii.
3. Kształtowanie umiejętności uczestniczenia w kulturze polskiej i europejskiej, szczególnie w jej wymiarze symbolicznym i aksjologicznym.
4. Rozwijanie zdolności dostrzegania wartości: prawdy, dobra, piękna, szacunku dla człowieka i kierowania się tymi wartościami.
5. Kształcenie postawy szacunku dla przeszłości i tradycji literackiej jako podstawy tożsamości narodowej.
6. Poznawanie wybranych dzieł wielkich pisarzy polskich w kontekście podstawowych informacji o epokach, w których tworzyli (zwłaszcza w klasach VII i VIII).
7. Rozwijanie zainteresowania kulturą w środowisku lokalnym i potrzeby uczestnictwa w wydarzeniach kulturalnych.

II. Kształcenie językowe

1. Rozwijanie rozumienia wartości języka ojczystego oraz jego funkcji w budowaniu tożsamości osobowej ucznia oraz wspólnot: rodzinnej, narodowej i kulturowej.
2. Rozwijanie rozumienia twórczego i sprawczego charakteru działań językowych oraz formowanie odpowiedzialności za własne zachowania językowe.

3. Poznawanie podstawowych pojęć oraz terminów służących do opisywania języka i językowego komunikowania się ludzi.
4. Kształcenie umiejętności porozumiewania się (słuchania, czytania, mówienia i pisanie) w różnych sytuacjach oficjalnych i nieoficjalnych, w tym także z osobami doświadczającymi trudności w komunikowaniu się.
5. Kształcenie umiejętności poprawnego mówienia oraz pisanie zgodnego z zasadami ortofonii oraz pisowni polskiej.
6. Rozwijanie wiedzy o elementach składowych wypowiedzi ustnych i pisemnych oraz ich funkcjach w strukturze tekstów i w komunikowaniu się.

III. Tworzenie wypowiedzi

1. Usprawnianie czynności fonacyjnych, artykulacyjnych i prozodycznych uczniów.
2. Rozwijanie umiejętności wypowiadania się w określonych formach wypowiedzi ustnych i pisemnych.
3. Kształcenie umiejętności wygłaszania, recytacji i interpretacji głosowej tekstów mówionych, doskonalenie dykcji i operowania głosem.
4. Rozpoznawanie intencji rozmówcy oraz wyrażanie intencji własnych, rozpoznawanie języka jako działania (akty mowy).
5. Rozwijanie umiejętności stosowania środków stylistycznych i dbałości o estetykę tekstu oraz umiejętności organizacji tekstu.
6. Poznawanie podstawowych zasad retoryki, w szczególności argumentowania, oraz rozpoznawanie manipulacji językowej.
7. Rozbudzanie potrzeby tworzenia tekstów o walorach estetycznych i podejmowania samodzielnych prób literackich.

IV. Samokształcenie

1. Rozwijanie szacunku dla wiedzy, wyrabianie pasji poznawania świata i zachęcanie do praktycznego zastosowania zdobytych wiadomości.
2. Rozwijanie umiejętności samodzielnego docierania do informacji, dokonywania ich selekcji, syntezy oraz wartościowania.
3. Rozwijanie umiejętności rzetelnego korzystania ze źródeł wiedzy, w tym stosowania cudzysłowu, przypisów i odsyłaczy oraz szacunku dla cudzej własności intelektualnej.
4. Kształcenie nawyków systematycznego uczenia się oraz porządkowania zdobytej wiedzy i jej pogłębiania.

5. Zachęcanie do rozwijania swoich uzdolnień przez udział w różnych formach poszerzania wiedzy, na przykład w konkursach, olimpiadach przedmiotowych i wykładach oraz rozwijanie umiejętności samodzielnej prezentacji wyników swojej pracy.
6. Rozwijanie umiejętności efektywnego posługiwania się technologią informacyjną w poszukiwaniu, porządkowaniu i wykorzystywaniu pozyskanych informacji.

TREŚCI NAUCZANIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

I. Kształcenie literackie i kulturowe

1. Czytanie utworów literackich. Uczeń:

- 1) omawia elementy świata przedstawionego, wyodrębnia obrazy poetyckie w poezji;
- 2) rozpoznaje fikcję literacką; rozróżnia i wyjaśnia elementy realistyczne i fantastyczne w utworach, ze szczególnym uwzględnieniem ich w prozie realistycznej, fantastycznonaukowej lub utworach fantasy;
- 3) rozpoznaje czytany utwór jako baśń, legendę, bajkę, hymn, przypowieść, mit, opowiadanie, nowelę, dziennik, pamiętnik lub powieść oraz wskazuje jego cechy gatunkowe; rozpoznaje odmiany powieści i opowiadania np. obyczajowe, przygodowe, detektywistyczne, fantastycznonaukowe, fantasy;
- 4) zna i rozpoznaje w tekście literackim: epitet, porównanie, przenośnię, wyrazy dźwiękonaśladowcze, zdrobnienie, zgrubienie, uosobienie, ożywienie, apostrofę, anaforę, pytanie retoryczne, powtórzenie oraz określa ich funkcje;
- 5) omawia funkcje elementów konstrukcyjnych utworu, w tym tytułu, podtytułu, motto, puenty, punktu kulminacyjnego;
- 6) rozpoznaje elementy rytmizujące wypowiedź, w tym wers, rym, strofę, refren, liczbę sylab w wersie;
- 7) opowiada o wydarzeniach fabuły oraz ustala kolejność zdarzeń i rozumie ich wzajemną zależność;
- 8) odróżnia dialog od monologu, rozumie ich funkcje w utworze;
- 9) charakteryzuje podmiot liryczny, narratora i bohaterów w czytanych utworach;

- 10) rozróżnia narrację pierwszoosobową i trzecioosobową oraz wskazuje ich funkcje w utworze;
- 11) wskazuje w utworze bohaterów głównych i drugoplanowych oraz określa ich cechy;
- 12) określa tematykę oraz problematykę utworu;
- 13) wskazuje i omawia wątek główny oraz wątki poboczne;
- 14) nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim czytany tekst;
- 15) objaśnia znaczenia dosłowne i przenośne w tekstach;
- 16) określa doświadczenia bohaterów literackich i porównuje je z własnymi;
- 17) przedstawia własne rozumienie utworu i je uzasadnia;
- 18) wykorzystuje w interpretacji tekstów doświadczenia własne oraz elementy wiedzy o kulturze;
- 19) wyraża własny sąd o postaciach i zdarzeniach;
- 20) wskazuje wartości w utworze oraz określa wartości ważne dla bohatera.

2. Odbiór tekstów kultury. Uczeń:

- 1) identyfikuje wypowiedź jako tekst informacyjny, publicystyczny lub reklamowy;
- 2) wyszukuje w tekście informacje wyrażone wprost i pośrednio;
- 3) określa temat i główną myśl tekstu;
- 4) dostrzega relacje między częściami wypowiedzi (np. tytuł, wstęp, rozwinięcie, zakończenie);
- 5) odróżnia zawarte w tekście informacje ważne od drugorzędnych;
- 6) odróżnia informacje o faktach od opinii;
- 7) charakteryzuje komiks jako tekst kultury; wskazuje charakterystyczne dla niego cechy;

- 8) rozumie swoistość tekstów kultury przynależnych do: literatury, teatru, filmu, muzyki, sztuk plastycznych i audiowizualnych;
- 9) wyodrębnia elementy składające się na spektakl teatralny (gra aktorska, reżyseria, dekoracja, charakteryzacja, kostiumy, rekwizyty, muzyka); wyodrębnia elementy dzieła filmowego i telewizyjnego (scenariusz, reżyseria, ujęcie, gra aktorska, muzyka); wskazuje cechy charakterystyczne przekazów audiowizualnych (filmu, programu informacyjnego, programu rozrywkowego);
- 10) rozumie, czym jest adaptacja utworu literackiego (np. filmowa, sceniczna, radiowa) oraz wskazuje różnice między tekstem literackim a jego adaptacją;
- 11) odnosi treści tekstów kultury do własnego doświadczenia;
- 12) dokonuje odczytania tekstów poprzez przekład intersemiotyczny (np. rysunek, drama, spektakl teatralny);
- 13) świadomie i z uwagą odbiera filmy, koncerty, spektakle, programy radiowe i telewizyjne, zwłaszcza adresowane do dzieci i młodzieży.

II. Kształcenie językowe

1. Gramatyka języka polskiego. Uczeń:

- 1) rozpoznaje w wypowiedziach części mowy (czasownik, rzeczownik, przymiotnik, przysłówki, liczebnik, zaimek, przyimek, spójnik, partykuła, wykrzyknik) i określa ich funkcje w tekście;
- 2) odróżnia części mowy odmienne od nieodmiennych;
- 3) dostrzega rolę czasownika w wypowiedzi, odróżnia czasowniki dokonane od niedokonanych, rozpoznaje bezosobowe formy czasownika: formy zakończone na -no, -to, konstrukcje z się; rozumie ich znaczenie w wypowiedzeniu oraz funkcje w tekście;
- 4) rozpoznaje formy przypadków, liczby, osoby, czasu, trybu i rodzaju gramatycznego odpowiednio: rzeczownika, przymiotnika, liczebnika, czasownika i zaimka oraz określa ich funkcje w wypowiedzi; oddziela temat fleksyjny od końcówki;
- 5) rozumie konstrukcję strony biernej i czynnej czasownika, przekształca konstrukcję strony biernej i czynnej i odwrotnie, odpowiednio do celu i intencji wypowiedzi;
- 6) stosuje poprawne formy gramatyczne wyrazów odmiennych;
- 7) poprawnie stopniuje przymiotniki i przysłówki, rozumie ich rolę w opisie świata oraz używa we właściwych kontekstach;

- 8) nazywa części zdania i rozpoznaje ich funkcje składniowe w wypowiedzeniach (podmiot, orzeczenie, dopełnienie, przydawka, okolicznik);
- 9) określa funkcję wyrazów poza zdaniem, rozumie ich znaczenie i poprawnie stosuje w swoich wypowiedziach;
- 10) rozpoznaje związki wyrazów w zdaniu, wyróżnia człon nadrzędny i podrzędny oraz typy związków;
- 11) rozpoznaje typy wypowiedzeń, uwzględniając cel wypowiedzi: wypowiedzenia oznajmujące, pytające i rozkazujące –rozumie ich funkcje i je stosuje;
- 12) rozpoznaje w tekście typy wypowiedzeń: zdanie pojedyncze, zdania złożone (podrzędnie i współrzędnie), równoważniki zdań, rozumie ich funkcje i stosuje w praktyce językowej;
- 13) przekształca konstrukcje składniowe, np. zdania złożone w pojedyncze i odwrotnie, zdania w równoważniki zdań i odwrotnie.

2. Zróżnicowanie języka. Uczeń:

- 1) wskazuje główne cechy języka mówionego i języka pisanego;
- 2) posługuje się oficjalną i nieoficjalną odmianą polszczyzny;
- 3) używa stylu stosownego do sytuacji komunikacyjnej;
- 4) rozumie dosłowne i przerośne znaczenie wyrazów w wypowiedzi; rozpoznaje wyrazy wieloznaczne, rozumie ich znaczenie w tekście oraz świadomie wykorzystuje do tworzenia własnych wypowiedzi;
- 5) rozpoznaje w wypowiedziach związki frazeologiczne, dostrzega ich bogactwo, rozumie ich znaczenie oraz poprawnie stosuje w wypowiedziach;
- 6) rozpoznaje słownictwo neutralne i wartościujące, rozumie ich funkcje w tekście;
- 7) dostosowuje sposób wyrażania się do zamierzonego celu wypowiedzi;
- 8) rozróżnia synonimy, antonimy, rozumie ich funkcje w tekście i stosuje we własnych wypowiedziach;
- 9) zna i stosuje zasady spójności formalnej i semantycznej tekstu.

3. Komunikacja językowa i kultura języka. Uczeń:

- 1) identyfikuje tekst jako komunikat; rozróżnia typy komunikatu: informacyjny, literacki, reklamowy, ikoniczny;
- 2) identyfikuje nadawcę i odbiorcę wypowiedzi;
- 3) określa sytuację komunikacyjną i rozumie jej wpływ na kształt wypowiedzi;
- 4) rozpoznaje znaczenie niewerbalnych środków komunikacji (np. gest, mimika, postawa ciała);
- 5) rozumie pojęcie głoska, litera, sylaba, akcent; zna i stosuje reguły akcentowania wyrazów;
- 6) stosuje intonację poprawną ze względu na cel wypowiedzi;
- 7) rozumie, na czym polega etykieta językowa i stosuje jej zasady.

4. Ortografia i interpunkcja. Uczeń:

- 1) pisze poprawnie pod względem ortograficznym oraz stosuje reguły pisowni;
- 2) poprawnie używa znaków interpunkcyjnych: kropki, przecinka, znaku zapytania, znaku wykrzyknika, cudzysłowu, dwukropka, średnika, nawiasu.

III. Tworzenie wypowiedzi

1. Elementy retoryki. Uczeń:

- 1) uczestniczy w rozmowie na zadany temat, wydziela jej części, sygnały konstrukcyjne wzmacniające więź między uczestnikami dialogu, tłumaczące sens;
- 2) rozróżnia argumenty odnoszące się do faktów i logiki oraz odwołujące się do emocji;

3) tworzy logiczną, semantycznie pełną i uporządkowaną wypowiedź, stosując odpowiednią do danej formy gatunkowej kompozycję i układ graficzny; rozumie rolę akapitów w tworzeniu całości myślowej wypowiedzi;

4) dokonuje selekcji informacji;

5) zna zasady budowania akapitów;

6) rozróżnia i wskazuje środki perswazji, rozumie ich funkcję.

2. Mówienie i pisanie. Uczeń:

1) tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: dialog, opowiadanie (twórcze, odtwórcze), opis, list, sprawozdanie (z filmu, spektaklu, wydarzenia), dedykacja, zaproszenie, podziękowanie, ogłoszenie, życzenia, opis przeżyć wewnętrznych, charakterystyka, tekst o charakterze argumentacyjnym;

2) wygłasza z pamięci tekst, ze zrozumieniem oraz odpowiednią intonacją, dykcją, właściwym akcentowaniem, z odpowiednim napięciem emocjonalnym i z następstwem pauz;

3) tworzy plan odtwórczy i twórczy tekstu;

4) redaguje notatki;

5) opowiada o przeczytanym tekście;

6) rozróżnia współczesne formy komunikatów (np. e-mail, SMS) i odpowiednio się nimi posługuje, zachowując zasady etykiety językowej;

7) tworzy opowiadania związane z treścią utworu, np. dalsze losy bohatera, komponowanie początku i zakończenia na podstawie fragmentu tekstu lub na podstawie ilustracji;

8) redaguje scenariusz filmowy na podstawie fragmentów książki oraz własnych pomysłów;

9) wykorzystuje wiedzę o języku w tworzonych wypowiedziach.

IV. Samokształcenie. Uczeń:

1) doskonali ciche i głośne czytanie;

- 2) doskonali różne formy zapisywania pozyskanych informacji;
- 3) korzysta z informacji zawartych w różnych źródłach, gromadzi wiadomości, selekcionuje informacje;
- 4) zna i stosuje zasady korzystania z zasobów bibliotecznych (np. w bibliotekach szkolnych oraz on-line);
- 5) korzysta ze słowników ogólnych języka polskiego, także specjalnych, oraz słownika terminów literackich;
- 6) zwraca uwagę na typy definicji słownikowych, określa ich swoistość;
- 7) rozwija umiejętność krytycznej oceny pozyskanych informacji;
- 8) poznaje życie kulturalne swojego regionu;
- 9) rozwija umiejętności efektywnego posługiwania się technologią informacyjną oraz zasobami internetowymi i wykorzystuje te umiejętności do prezentowania własnych zainteresowań.

SPOSOBY SPRAWDZANIA I OCENIANIA OSIĄGNIĘĆ EDUKACYJNYCH UCZNIÓW

W zakresie pisania:

dyktando 2 w półroczu (kl. IV – VI), 1 w półroczu (kl. VII – VIII)

- kartkówki ze znajomości lektur obowiązkowych i uzupełniających
- test językowo – literacki po każdym dziale
- sprawdzian z określonej partii materiału (zapowiedziany, więcej niż z 3 lekcji)
- prace klasowe literackie (kl. V II sem. , kl. 6 – 8 I i II sem.)

- redagowanie tekstów użytkowych i form wypowiedzi pisemnych przewidzianych programem nauczania minimum 3 razy w semestrze (kl.IV – VI), 4/5 razy w semestrze (kl. VII – VIII)
- zadania domowe kontrolowane na bieżąco
- kartkówki z dwóch/trzech ostatnich lekcji
- prowadzenie zeszytu – ocena raz w semestrze (decyzja nauczyciela j. polskiego), prowadzenie lekturników

- dodatkowe prace dla chętnych, przygotowywanie potrzebnych materiałów na zajęcia
- osiągnięcie wysokich wyników w konkursach polonistycznych

W zakresie czytania:

głośne czytanie tekstu wcześniej przygotowanego minimum 1 x w półroczu w klasach IV - VI

W zakresie mówienia:

- wypowiedź ustna
- recytacja liryki minimum 1 x w półroczu (decyzja nauczyciela j.polskiego)
- aktywność na lekcji (uczeń gromadzi plusy, ilość plusów na ocenę bardzo dobrą ustala nauczyciel)
- prezentacja pracy w grupach, w tym krótkich form teatralnych minimum 2 x w półroczu
- dodatkowe prace dla chętnych

SPOSOBY DOKUMENTOWANIA OSIĄGNIĘĆ UCZNIÓW

1. Osiągnięcia uczniów odnotowuje się w e-dzienniku, zeszyte przedmiotowym na bieżąco.

ZASADY WYSTAWIANIA I POPRAWIANIA OCEN

1. O uzyskiwanych ocenach uczniowie są informowani na bieżąco.
2. Wszystkie oceny są jawne i wystawiane według ustalonych kryteriów.
3. Wszelkie pisemne uwagi nauczyciela oraz oceny powinny być podpisane przez rodzica/opiekuna.

4. Uczeń ma prawo zapoznać się z uzasadnieniem ustalonej oceny.
5. Wszelkie sprawdzone i ocenione prace pisemne rodzice/opiekunowie otrzymują do wglądu, co potwierdzają swoim podpisem, a uczeń zobowiązany jest do zwrotu podpisanej pracy w ustalonym terminie.
6. Testy przechowywane są przez nauczyciela w szkole, a sprawdziany i krótsze prace (kartkówki, dyktanda) są przekazane uczniom.
7. W przypadku trudności w nauce, częstego nieprzygotowania do lekcji, lekceważącego stosunku do przedmiotu rodzice będą informowani podczas organizowanych indywidualnych spotkań z nauczycielem, zebrań z rodzicami, telefonicznie.
8. Uczeń nie ponosi żadnych konsekwencji, jeśli zgłosi brak przygotowania, które nastąpiło z ważnych przyczyn, potwierdzonych pisemnie przez rodzica/opiekuna.
10. Prace domowe powinny być wykonywane w terminie. Ich brak nauczyciel odnotowuje i wyznacza nowy termin. W przypadku ponownego niedotrzymania terminu uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną.
11. Na miesiąc przed rocznym (półrocznym) klasyfikacyjnym zebraniem plenarnym rady pedagogicznej nauczyciel zobowiązany jest poinformować ucznia i jego rodziców (prawnych opiekunów) o przewidzianej dla niego ocenie niedostatecznej.
12. Ocena klasyfikacyjna jest średnią ważoną wszystkich stopni.
13. Wagi poszczególnych stopni:

waga 4

praca klasowa/wypracowanie klasowe, recytacja, sprawdzian z lektury, osiągnięcia w konkursach/przedstawieniach na poziomie krajowym i wojewódzkim

waga 3

sprawdzian gramatyczny, dyktando, kartkówka obejmująca maksymalnie 3 tematy, odpowiedź ustna, praca projektowa, udział w konkursach/przedstawieniach na poziomie krajowym i wojewódzkim, osiągnięcia w konkursach/przedstawieniach na poziomie powiatowym, samodzielna praca pisemna na lekcji (krótsza forma), dłuższa domowa praca pisemna.

waga 2

czytanie przygotowanego tekstu, praca domowa, przygotowanie dodatkowych materiałów na zajęcia, osiągnięcia w konkursach/przedstawieniach na poziomie szkolnym i gminnym, udział w konkursach/przedstawieniach na poziomie powiatowym, krótkie formy teatralne, aktywność na lekcji, kartkówka obejmująca jeden temat, domowa praca pisemna, sprawdzian- czytanie ze zrozumieniem, korzystanie z informacji.

waga 1

aktywność na lekcji, udział w konkursach/przedstawieniach na poziomie szkolnym i gminnym, zadanie domowe, prowadzenie zeszytu

14. Uczeń lub jego rodzice (prawni opiekunowie) mogą zgłosić zastrzeżenia do dyrektora szkoły, jeśli znają, że roczna ocena klasyfikacyjna z zajęć edukacyjnych została ustalona niezgodnie z przepisami prawa dotyczącymi trybu ustalania tej oceny. Zastrzeżenia mogą być zgłoszone w terminie do 2 dni po zakończeniu zajęć dydaktyczno- wychowawczych. W przypadku stwierdzenia, że roczna ocena klasyfikacyjna z zajęć edukacyjnych została ustalona niezgodnie z przepisami prawa dotyczącymi trybu ustalania tej oceny, dyrektor powołuje komisję, która przeprowadza sprawdzian klasyfikacyjny w formie pisemnej i ustnej oraz ustala roczną ocenę klasyfikacyjną z zajęć. Ustalona przez komisję ocena nie może być niższa od ustalonej wcześniej. Ocena ustalona przez komisję jest ostateczna.

Poprawa oceny

1. W przypadku otrzymania z pracy klasowej (sprawdzianu, testu) oceny niedostatecznej, uczeń ma prawo do jednorazowej jej poprawy, przy czym w dzienniku zachowane są dwie oceny.
2. Uczeń może poprawić ocenę niedostateczną z pracy klasowej (testu) w terminie uzgodnionym z nauczycielem - w ciągu 2 tygodni od daty jej otrzymania.

3. Poprawa innych ocen musi być ustalona z nauczycielem języka polskiego.

4. Uczniowie, którzy nie pisali testu, sprawdzianu czy dyktanda z powodu nieobecności na zajęciach, muszą je pisać w terminie poprawkowym wyznaczonym przez nauczyciela.

Głośnie czytanie

Uczeń:

na ocenę celującą

- czyta bardzo płynnie, pewnym głosem, wyraźnie, dbając o poprawną i staranną artykulację głosek, wystarczająco głośnie i w tempie pozwalającym słuchaczom na zrozumienie treści czytanego tekstu - nie myli się - dba o intonację, czyli zmienia głos w zależności od form i charakteru czytanych zdań
- potrafi barwą głosu oddać emocje opisane w tekście
- sugestywnie akcentuje ważne wyrazy, zwracając uwagę słuchacza na istotne treści
- stosuje pauzy logiczne pozwalające na lepsze zrozumienie czytanego tekstu

na ocenę bardzo dobrą

- czyta płynnie, pewnym głosem, wyraźnie, dbając o poprawną i staranną artykulację głosek, wystarczająco głośnie i w tempie pozwalającym słuchaczom na zrozumienie treści czytanego tekstu
- nie myli się albo robi to bardzo rzadko
- dba o intonację, czyli zmienia głos w zależności od form i charakteru czytanych zdań
- sugestywnie akcentuje ważne wyrazy, zwracając uwagę słuchacza na istotne treści
- stosuje pauzy logiczne pozwalające na lepsze zrozumienie czytanego tekstu

na ocenę dobrą

- czyta dosyć płynnie, ale w nierównym tempie (zbyt szybko lub zbyt wolno)
- zaburzenia płynności pojawiają się sporadycznie, przy dłuższych, nieznanym mu wyrazach
- zapomina o modulacji głosu, różnicowaniu jego tonu i barwy
- zapomina o oddawaniu głosem ładunku emocjonalnego zawartego w tekście

- nie pamięta o stosowaniu pauz

na ocenę dostateczną:

- skupia swoją uwagę na odczytaniu wyrazów, a nie na rozumieniu treści zdań

- czyta wolno lub zbyt szybko, niepewnym głosem, niewyraźnie, czasami „zacina się” i wraca do poprzedniej części tekstu

- myli litery w wyrazach i zmienia końcówki słów

- czyta cicho, monotonicznie

- nie moduluje głosu

- nie zwraca uwagi na znaki interpunkcyjne

na ocenę dopuszczającą:

- czyta bardzo wolno, sylabizując

- błędnie odczytuje wyrazy lub je opuszcza

- skupia się na odczytaniu poszczególnych wyrazów, a nie na treści tekstu

- podejmuje próby doskonalenia techniki czytania

na ocenę niedostateczną:

- czyta bardzo wolno

- odczytuje poszczególne sylaby, niekiedy łączy je w wyrazy, nie budując z nich zdań

- nie rozumie sensu czytanego tekstu

- mimo prób pomocy podejmowanych przez nauczyciela nie wykazuje chęci doskonalenia techniki czytania

Ocenianie kształtujące

W kształtującym podejściu do oceniania, nauczyciel pokazuje uczniom i rodzicom cel i kierunek nauki, naprowadza, wspiera i obserwuje, w zamian przekazując dzieciom informację zwrotną pomagającą im poprawić swoje błędy i doskonalić umiejętności, poprzez stosowanie czterech podstawowych elementów:

1. **Kryteria oceniania**, czyli NACOBZU czyli na co będziemy zwracać uwagę. Informacja ta powinna być bardzo konkretna, tak aby uczeń sam mógł ocenić, czy opanował dany materiał w wystarczającym stopniu.
2. **Informacja zwrotna**
 - co jest dobrze (+ +)
 - co wymaga poprawy (-)
 - jak poprawić pracę, nad czym dalej pracować (↗)
3. **Ocena koleżeńska**, z określeniem jednoznacznych kryteriów, w oparciu o które uczniowie wzajemnie się oceniają
4. **Samoocena**, czyli zachęcanie ucznia najpierw do znalezienia swoich mocnych stron, a potem do zastanowienia się, czy są obszary, nad którymi uczeń powinien popracować, aby uzupełnić pewne braki i udoskonalić dane umiejętności.

Prace pisemne

Dłuższa wypowiedź pisemna jest oceniana według następujących kryteriów:

treść – od 0 do 4 pkt

styl – od 0 do 1 pkt

język – od 0 do 1 pkt

ortografia – od 0 do 1 pkt

interpunkcja – od 0 do 1 pkt.

0 pkt otrzymuje uczeń, który napisze pracę na inny temat lub w innej formie.

Poniżej przedstawiono skalę oceniania elementów jakości języka, wspólne dla wszystkich form wypowiedzi:

Styl 1 pkt Styl konsekwentny, dostosowany do formy wypowiedzi. 0 pkt Styl niekonsekwentny lub niedostosowany do formy wypowiedzi.

Język 1 pkt Dopuszczalne 4 błędy (fleksyjne, składniowe, leksykalne, frazeologiczne). 0 pkt Więcej niż 4 błędy (fleksyjne, składniowe, leksykalne, frazeologiczne).

Ortografia 1 pkt Dopuszczalne 2 błędy. 0 pkt Więcej niż 2 błędy.

Interpunkcja 1 pkt Dopuszczalne 3 błędy. 0 pkt Więcej niż 3 błędy.

Jeżeli praca zajmie mniej niż połowę wyznaczonego miejsca, będzie oceniana tylko w kryterium Treść.

W klasach VII – VII raz w semestrze prace pisemne będą sprawdzane zgodnie z kryteriami oceniania na egzaminie ośmioklasisty.

1. Realizacja tematu wypowiedzi – 2p. Forma wypowiedzi zgodna z formą wskazaną w poleceniu.
2. Elementy retoryczne /twórcze – 5p. Pogłębiona argumentacja, argumenty zilustrowane trafnymi przykładami z lektur, argumenty uporządkowane.
3. Kompetencje literackie i kulturowe – 2p. Funkcjonalne wykorzystanie znajomości lektury obowiązkowej oraz innego utworu literackiego, poprawność rzeczowa.
4. Kompozycja tekstu – 2p. Zgodna z formą wypowiedzi, wypowiedź spójna i logicznie podzielona na funkcjonalne, graficznie wyodrębnione akapity.
5. Styl – 2p. Odpowiedni do treści i formy, jednolity.
6. Język – 4p. Szeroki zakres środków językowych umożliwiających pełną i swobodną realizację tematu.
7. Ortografia – 2p. Praca bez błędów ortograficznych.
8. Interpunkcja – 2p. Praca bez błędów interpunkcyjnych.

Sposoby dostosowania wymagań edukacyjnych

1.Uczeń zdolny:

- indywidualizacja, stopniowanie trudności
- udzielanie pomocy koleżeńskiej
- powierzanie odpowiedzialnych ról
- tworzenie takich sytuacji dydaktycznych, które będą dla ucznia wyzwaniem i źródłem satysfakcji

2. Obniżenie poziomu wymagań w zakresie prac pisemnych z języka polskiego dotyczy uczniów posiadających orzeczenie poradni psychologiczno- pedagogicznej w zakresie:

1) **Dysgrafii**, czyli brzydkiego, nieczytelnego pisma

Dostosowanie wymagań będzie dotyczyło formy sprawdzania wiedzy, a nie treści. Wymagania merytoryczne, co do oceny pracy pisemnej będą ogólne, takie same, jak dla innych uczniów, natomiast sprawdzenie pracy może być niekonwencjonalne. Np., jeśli nauczyciel nie może przeczytać pracy ucznia, może go poprosić, aby uczynił to sam lub przepytac ustnie z tego zakresu materiału. Może też skłaniać ucznia do pisania drukowanymi literami lub na komputerze.

2) **Dysortografii**, czyli trudności z poprawną pisownią pod względem ortograficznym, fonetycznym, interpunkcyjnym itd.

Dostosowanie wymagań dotyczy głównie formy sprawdzania i oceniania wiedzy z tego zakresu. Zamiast klasycznych dyktand można robić sprawdziany polegające na uzasadnianiu pisowni wyrazów, odwołując się do znajomości zasad ortograficznych oceniać odrębnie merytoryczną stronę pracy i odrębnie poprawność pisowni, nie wpisując tej drugiej oceny do dziennika. W żadnym wypadku dysortografia nie uprawnia do zwolnienia ucznia z nauki ortografii i gramatyki.

3) **Dysleksji**, czyli trudności w czytaniu przekładające się często również na problemy ze zrozumieniem treści

Nauczyciel może odpytać go z czytania na osobności, a nie przy całej klasie, nie ponaglać, nie krytykować, nie zawstydząć, nie mobilizować stwierdzeniami "jak się postarasz to będzie lepiej", nie zadawać do domu obszernych tekstów do opanowania.

Wobec ucznia posiadającego opinię bądź orzeczenie poradni psychologiczno – pedagogicznej stosowany jest obniżony poziom wymagań. Szczególną uwagę zwraca się na zaangażowanie i wysiłek ucznia włożone w realizację zadań.

Formy, metody, sposoby dostosowania wymagań edukacyjnych:

- nie wymaganie, by uczeń czytał głośno przy klasie nowy tekst, wskazywać wybrane fragmenty dłuższych tekstów do opracowania w domu i na nich sprawdzać technikę czytania

- dawanie więcej czasu na czytanie tekstów, poleceń, instrukcji, szczególnie podczas samodzielnej pracy lub sprawdzianów, w miarę potrzeby pomaganie w ich odczycaniu

- przygotowywanie sprawdzianów w formie testów
- rozłożenie czytania lektur szkolnych lub innych opracowań w czasie, pozwalanie na korzystanie z książek "mówionych"
- nieangażowanie do konkursów czytania
- uwzględnianie trudności w rozumieniu treści, szczególnie podczas samodzielnej pracy z tekstem, dawanie więcej czasu, instruowanie lub zalecanie przeczytania tekstu wcześniej w domu
- częste sprawdzanie zeszytów szkolnych ucznia, ustalenie sposobu poprawy błędów, czuwanie nad wnikliwą ich poprawą, ocenianie poprawności i sposobu wykonania prac
- danie uczniowi czasu na przygotowanie się do pisania dyktanda poprzez podanie mu trudniejszych wyrazów, a nawet wybranych zdań, które wystąpią w dyktandzie; dawanie tekst z lukami lub pisanie z pamięci
- w przypadku trudności w redagowaniu wypowiedzi pisemnych uczenie tworzenia schematów pracy, planowania kompozycji wypowiedzi (wstęp, rozwinięcie, zakończenie)
- pomaganie w doborze argumentów, jak również odpowiednich wyrażen i zwrotów
- nie obniżanie ocen za błędy ortograficzne i graficzne w wypracowaniach
- podanie uczniom jasnych kryteriów oceny prac pisemnych (wiedza, dobór argumentów, logika wywodu, treść, styl, kompozycja itd.)
- dawanie więcej czasu na prace pisemne, sprawdzanie, czy uczeń skończył notatkę z lekcji, w razie potrzeby skracanie wielkość notatek
- w przypadku trudności z odczytaniem pracy odpytanie ucznia ustnie
- pozwalanie na wykonywanie prac na komputerze

Kryteria oceniania wypracowań:

- liczne błędy ortograficzne , jak również leksykalne ,dotyczące zniekształcenia zapisu graficznego wyrazu, nie są brane pod uwagę przy ocenie pracy, lecz służą jako materiał do indywidualnych ćwiczeń ucznia.

Uczeń zdolny

- włączenie ucznia do pomocy w prowadzeniu zajęć,
- kierowanie przez ucznia pracą zespołową,
- udział w konkursach przedmiotowych, recytatorskich,
- udział w zajęciach kół zainteresowań,
- zaangażowanie w pomoc koleżeńską i przygotowanie uroczystości szkolnych i klasowych,
- zadania dodatkowe.

Wymagania na poszczególne oceny.

% wymagania na poszczególne oceny:

ocena niedostateczna	- 0 – 29% wiadomości i umiejętności
ocena dopuszczająca	- 30 – 49 % wiadomości i umiejętności
ocena dostateczna	- 50 – 70 % wiadomości i umiejętności
ocena dobra	- 71 – 89 % wiadomości i umiejętności
ocena bardzo dobra	- 90 – 94 % wiadomości i umiejętności
ocena celująca	- 95 - 100 % wiadomości i umiejętności

Zdobycie górnej granicy punktów powoduje uzyskanie oceny z „+”.

Zasady komunikacji w relacjach:

a) nauczyciel – uczeń

- Nauczyciel przedstawia uczniom na pierwszej lekcji w nowym roku szkolnym przedmiotowe zasady oceniania, przypomina je pod koniec I półrocza i w maju.
- Przekazuje uczniowi ustny komentarz do każdej wystawionej oceny.
- Sprawdziany, kartkówki, dyktanda są oddawane uczniom.
- Nauczyciel udziela pomocy uczniom z trudnościami w opanowaniu podstawy programowej.
- Wspiera samokontrolę i samoocenę ucznia.
- Motywuje do dalszej pracy.

b) nauczyciel – rodzice (prawni opiekunowie)

- Oceny bieżące i uwagi nauczyciel wpisuje do e-dziennika na bieżąco.
- Podczas zebrań, indywidualnych konsultacji nauczyciel przekazuje rodzicom (opiekunom) informacje o aktualnych postępach w nauce.
- Dostarcza rodzicom (opiekunom) informacji o trudnościach i uzdolnieniach ucznia.

c) nauczyciel - wychowawca klasy - pedagog:

- nauczyciel informuje wychowawcę o aktualnych osiągnięciach, trudnościach i zachowaniu uczniów,
- nauczyciel informuje pedagoga o sytuacjach wymagających jego interwencji.

Nauczyciel dostosowuje wymagania edukacyjne do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia:

- 1) posiadającego orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego - na podstawie tego orzeczenia;
- 2) posiadającego orzeczenie o potrzebie indywidualnego nauczania - na podstawie tego orzeczenia;
- 3) posiadającego opinię poradni psychologiczno – pedagogicznej, w tym poradni specjalistycznej wskazującą na potrzebę takiego dostosowania, na podstawie tej opinii;
- 4) nieposiadającego orzeczenia lub opinii wymienionych w pkt. 1, 2 i 3, który jest objęty pomocą psychologiczno – pedagogiczną w szkole, na podstawie rozpoznania dokonanego w szkole zgodnie z odrębnymi przepisami;

**Opracowały:
Marlena Szwaba – Wiśniewska
Anna Grzybowska**

